

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Rijeka

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI

EKONOMSKA OPRAVDANOST RAZLIKA U CIJENI JAVNE VODOOPSKRBE
(OPSKRBE PITKOM VODOM)
NA PODRUČJU PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE ZA 2012.

Rijeka, srpanj 2013.

SADRŽAJ

stranica

I.	PREDMET REVIZIJE	2
II.	CILJEVI I PODRUČJA REVIZIJE	4
III.	METODE I POSTUPCI REVIZIJE	5
IV.	USLUGE JAVNE VODOOPSKRBE	6
V.	NALAZ	12
VI.	OCJENA EKONOMSKE OPRAVDANOSTI RAZLIKA U CIJENI JAVNE VODOOPSKRBE	27

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Rijeka

KLASA: 041-01/12-07/44
URBROJ: 613-10-13-24

Rijeka, 1. srpnja 2013.

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ POSEBNOJ REVIZIJI
EKONOMSKE OPRAVDANOSTI RAZLIKA U CIJENI JAVNE VODOOPSKRBE
(OPSKRBE PITKOM VODOM) NA PODRUČJU PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
ZA 2012.

Na temelju odredbi članaka 12. i 14. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 80/11), obavljena je posebna revizija Ekonomske opravdanosti razlika u cijeni javne vodoopskrbe (opskrbe pitkom vodom) na području Primorsko-goranske županije za 2012.

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

Postupci revizije su provedeni u razdoblju od 15. listopada 2012. do 1. srpnja 2013.

I. PREDMET REVIZIJE

Predmet revizije je ocjena ekonomske opravdanosti razlika u cijeni javne vodoopskrbe na području Primorsko-goranske županije (dalje u tekstu: Županije) za 2012. Uslugu javne vodoopskrbe pruža devet trgovačkih društava, a osnivači su im jedinice lokalne samouprave. Tri su komunalna društva na području Primorja (Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka, Vodovod Žrnovnica d.o.o., Novi Vinodolski i Komunalac d.o.o., Opatija), tri na području otoka (Ponikve d.o.o., Krk, Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres i Vrelo d.o.o., Rab), a tri na području Gorskog kotara (Komunalac d.o.o., Delnice, Komunalac d.o.o., Vrbovsko i Čabranka d.o.o., Čabar).

Na području Županije površine 3 582 km² živi 296 123 stanovnika, odnosno 97 stanovnika na km². Jedno društvo u prosjeku opskrbljuje 32 903 stanovnika. Prostorni razmještaj stanovništva je izrazito neravnomjeran, ovisno o gospodarskoj razvijenosti. Najnaseljenije je Primorje. Usitnjenost naselja je naročito izražena u Gorskom kotaru. U 2012. su isporučitelji vodnih usluga iz javnih vodoopskrbnih sustava isporučili 24 843 095 m³ vode i ostvarili prihode u iznosu 228.891.100,00 kn. Koncem 2012. u društvima je bilo zaposleno 611 djelatnika. Glavni vodeni resursi u Županiji su podzemne vode (90,0%), dok se površinske vode kondicioniraju. Uređaje za pročišćavanje zahvaćene vode se koristi na jezeru Ponikve na Krku, te vodovodima Delnice, Fužine i za otok Rab. Prema podacima Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Županije u vodoopskrbne sustave je uključeno 79 izvora, a na sustav javne vodoopskrbe priključeno 96,0% stanovnika. Međutim, postoji nedovoljna povezanost sustava (raspoloživa izvorišta nisu ravnomjerno raspoređena u odnosu na područja potrošnje) i veliki su gubici u mreži. U pojedinim sustavima (Delnice, Čabar) potrebe za vodom u ljetnim mjesecima nadmašuju raspoložive zalihe, odnosno postavlja se pitanje sigurnosti opskrbe. S obzirom da izgrađene sustave uglavnom imaju područja većih naselja i nedovoljna je priključenost na sustave odvodnje, odnosno zaostaje za stupnjem razvoja vodoopskrbe, može ugroziti kvalitetu vode za piće. Naročito je to izraženo na pojedinim područjima Gorskog kotara (Vrbovsko i Čabar).

Od devet komunalnih društava koja obavljaju djelatnost javne vodoopskrbe na području Županije, osam ih obavlja i druge djelatnosti (odvoz i zbrinjavanje komunalnog otpada, održavanje groblja, javnih površina, tržnice na malo, stanica za tehnički pregled vozila, i drugo). U tablici broj 1 se daju podaci o ostvarenim prihodima i rashodima društava, te radnih jedinica za vodoopskrbu za 2012.

Tablica broj 1

Ostvareni prihodi i rashodi društva na području Županije,
te radnih jedinica za vodoopskrbu za 2012.

u kn

Redni broj	Isporučitelji vodnih usluga	Društvo			Radna jedinica za vodoopskrbu		
		Ukupni prihod	Ukupni rashodi	Dobit/gubitak	Prihod	Rashod	Dobit/gubitak
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	KD Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka	125.650.828	123.026.026	2.624.802	92.326.641	84.217.474	8.109.167
2.	Komunalac d.o.o., Opatija	70.686.508	70.419.527	266.981	29.846.554	29.435.928	410.626
3.	KTD Vodovod Žrnovnica d.o.o., Novi Vinodolski	28.269.301	27.675.182	594.119	24.905.314	23.541.990	1.363.224
4.	Ponikve d.o.o., Krk	67.142.586	66.990.469	152.117	34.758.494	34.902.313	-143.819
5.	Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres	40.488.886	39.383.285	1.105.601	17.317.738	14.950.551	2.367.187
6.	Vrelo d.o.o., Rab	25.576.270	25.501.549	74.721	10.875.186	10.213.247	661.939
7.	Komunalac d.o.o., Delnice	19.975.025	19.857.282	117.743	12.671.737	14.336.001	-1.664.264
8.	Komunalac d.o.o., Vrbovsko	7.747.906	7.733.115	14.791	3.386.813	3.383.068	3.745
9.	KD Čabranka d.o.o., Čabar	4.636.948	4.502.663	134.285	2.998.487	2.656.722	341.765
Ukupno		390.174.258	385.089.098	5.085.160	229.086.964	217.637.294	11.449.570

Zbog vremenskog raskoraka između očitavanja brojila i ispostavljanja računa, te obračuna poreza društva Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka i Čabranka d.o.o., Čabar su za 2012. iskazala prihode za 13 mjeseci.

Strategija upravljanja vodama Republike Hrvatske (Narodne novine 91/08), je usklađena s direktivama Europske unije, te je činila osnovu za pripremu pregovaračkih dokumenata za pristupne pregovore i korištenje sredstava iz pretpristupnih fondova Europske unije. Strateške odrednice u području vodoopskrbe jesu: povećanje stupnja opskrbljenosti stanovništva, ekonomska cijena javne vodoopskrbe, smanjenje gubitaka vode iz javnih vodoopskrbnih sustava, zadovoljenje potreba za vodom, povećanje sigurnosti zahvata vode za javnu vodoopskrbu, te unapređenje upravljanja javnim vodoopskrbnim sustavima (određivanje distribucijskih područja, povezivanje vodoopskrbnih sustava-regionalni sustavi). Preduvjet tome je donošenje Uredbe o uspostavi uslužnih područja, radi osnivanja jednog ili, prema potrebi, više isporučitelja vodnih usluga te utvrđivanje jedinstvene cijene javne vodoopskrbe. Procijenjeno je da bi rentabilno obavljanje vodoopskrbne djelatnosti bilo moguće ostvariti na uslužnom području kapaciteta 2 000 000 m³ vode godišnje. Na području Županije ovaj uvjet zadovoljavaju četiri isporučitelja vodnih usluga.

Razvojnou strategijom Županije za razdoblje od 2009. do 2013. je planirano obaviti pripreme za povezivanje vodoopskrbnih sustava u jedinstveni sustav na razini Županije s rokom dovršenja do 2015., te intenzivirati izgradnju sustava javne odvodnje u cilju bolje pokrivenost područja. Prema navedenoj Strategiji osnovni problemi javne vodoopskrbe i javne odvodnje su neravnomjerna raspoređenost izvora pitke vode, te znatno zaostajanje izgrađenosti sustava javne odvodnje u odnosu na vodoopskrbni sustav zbog čega dolazi do onečišćenja mora te podzemnih voda koje se koriste za vodoopskrbu i rezerve su pitke vode.

Zakonodavni okvir kojim je regulirano obavljanje djelatnosti javne vodoopskrbe i utvrđivanje cijena vodnih usluga čine Zakon o vodama (Narodne novine 153/09, 63/11 i 130/11), Zakon o financiranju vodnog gospodarstva (Narodne novine 153/09 i 90/11), Uredba o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva (Narodne novine 112/10) i drugi propisi. U 2010. je osnovano neovisno tijelo, Vijeće za vodne usluge, koji osigurava zakonitost u području određivanja cijene vodnih usluga.

II. CILJEVI I PODRUČJA REVIZIJE

Ciljevi revizije su bili:

- utvrditi pravilnost načina utvrđivanja cijene usluge opskrbe pitkom vodom,
- provjeriti usklađenost načina utvrđivanja cijena sa zakonima i drugim propisima,
- analizirati elemente (strukturu) za izračun cijena opskrbe pitkom vodom,
- ispitati kretanje i utvrditi razloge promjene cijena u posljednje tri godine,
- provjeriti i ocijeniti ekonomsku opravdanost razlike u cijeni javne vodoopskrbe prema pojedinim isporučiteljima.

Područja revizije je utvrđeno na temelju zakona i propisa koji uređuju cijenu i obvezne elemente koje cijena usluge mora obuhvaćati, uočenih razlika u cijeni javne vodoopskrbe između pojedinih isporučitelja, te interesa javnosti (korisnika usluga) za uspostavljanje ekonomičnog sustava vodoopskrbe.

Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: sustav unutarnjih kontrola, djelokrug rada i unutarnje ustrojstvo, analiza elemenata i strukture cijene javne vodoopskrbe (fiksni i varijabilni dio, naknade), način utvrđivanja osnovne cijene vodnih usluga i usklađenost sa zakonom, kretanje cijena u posljednje tri godine prema isporučiteljima, prihodi i potraživanja, te rashodi i obveze.

III. METODE I POSTUPCI REVIZIJE

U postupku revizije su korištene sljedeće metode prikupljanja dokaza:

- proučeni su i analizirani propisi i drugi akti koji reguliraju navedenu materiju, te dokumentacija i informacije o poslovanju društava, stručni članci, strategije i drugi propisi,
- provjerene su poslovne knjige i knjigovodstvene isprave koje služe kao dokaz o nastalim poslovnim događajima,
- ispitana je dosljednost primjene zakona i drugih propisa, te pravila, procedura i drugih internih akata,
- za izračun i analizu značajnih omjera primijenjeni su odgovarajući analitički postupci (primjerice usporedbe cijena, načina obračuna usluge),
- obavljani su razgovori s direktorima i voditeljima računovodstva, te su pribavljena obrazloženja odgovornih osoba o pojedinim poslovnim događajima.

Na temelju prikupljenih podataka, revizijski postupci su bili usmjereni na utvrđivanje načina formiranja cijena javne vodoopskrbe, visinu ostvarenih prihoda i rashoda nastalih pružanjem usluga javne vodoopskrbe i usporedbom prikupljenih podataka prema društvima, te davanju ocjene ekonomske opravdanosti razlika u cijeni javne vodoopskrbe na području Županije za 2012.

Procijenjeni su rizici koji mogu utjecati na ekonomsku opravdanost razlika u cijeni javne vodoopskrbe na području Županije.

Područja manje visine procijenjenog rizika su:

- a) ispostavljanje računa korisnicima,
- b) iskazivanje prihoda i rashoda u razdoblju na koje se odnose,
- c) sustavna evidencija i plan korištenja svih vodnih resursa.

Područja veće visine procijenjenog rizika u kojima postoji mogućnost pogreške:

- a) funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola,
- b) gubici zahvaćene vode do isporuke krajnjim potrošačima,
- c) način utvrđivanja cijena javne vodoopskrbe,
- d) način trošenja sredstava prikupljenih od vodnih naknada,
- e) cijena vodnih usluga je neopravdano viša/niša za određene korisnike ili područja,
- f) iznos planiranih godišnjih rashoda ili godišnjih isporučenih količina vode kod izračuna najniže osnovne cijene javne vodoopskrbe su previsoki/preniski.

IV. USLUGE JAVNE VODOOPSKRBE

Društvo Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka pruža uslugu javne vodoopskrbe na području gradova Rijeke, Bakra, Kastva i Kraljevice te općina Čavle, Jelenje, Klane, Viškova i Kostrene s ukupno 185 217 stanovnika. Djelatnost obavlja u okviru radne jedinice vodovod. Koncem 2012. u društvu je bilo zaposleno 319 djelatnika, a u djelatnosti javne vodoopskrbe uvećano za djelatnike u zajedničkim službama 230.

Društvo Komunalac d.o.o., Opatija pruža usluge javne vodoopskrbe na području grada Opatije te općina Lovran, Matulji i Mošćenička Draga s ukupno 28 625 stanovnika. Djelatnost obavlja u okviru radne jedinice vodoopskrbe i odvodnje. Koncem 2012. U društvu je bilo zaposleno 230 djelatnika, a u djelatnosti javne vodoopskrbe uvećano za djelatnike u zajedničkim službama 66.

Društvo Vodovod Žrnovnica d.o.o., Novi Vinodolski pruža usluge javne vodoopskrbe na području gradova Crikvenice i Novog Vinodolskog te Vinodolske općine s ukupno 19 872 stanovnika. Djelatnost obavlja u okviru tehničkog sektora. Koncem 2012. u društvu je bilo zaposleno 103 djelatnika.

Društvo Ponikve d.o.o., Krk pruža usluge javne vodoopskrbe na području grada Krka i općina Baške, Dobrinj, Malinske – Dubašnica, Omišalj, Punat i Vrbnik s ukupno 19 286 stanovnika. Koncem 2012. u društvu je bilo 208 zaposlenika, a u djelatnosti javne vodoopskrbe uvećano za djelatnike u zajedničkim službama 86.

Društvo Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres pruža usluge javne vodoopskrbe na području gradova Cresa i Malog Lošinja s ukupno 10 923 stanovnika. Djelatnost obavlja u okviru radne jedinice vodovod. Koncem 2012. u društvu je bilo zaposleno 175 djelatnika, a u djelatnosti javne vodoopskrbe uvećano za djelatnike u zajedničkim službama 46.

Društvo Vrelo d.o.o., Rab pruža usluge javne vodoopskrbe na području grada Raba i općine Lopar s ukupno 9 241 stanovnika. Djelatnost obavlja u okviru radne jedinice voda. Koncem 2012. u društvu je bilo zaposleno 95 djelatnika, a u djelatnosti javne vodoopskrbe uvećano za djelatnike u zajedničkim službama 27.

Društvo Komunalac d.o.o., Delnice pruža usluge javne vodoopskrbe na području grada Delnice te općina Ravna Gora, Mrkopalj, Skrad, Lokve, Fužine i Brod Moravice s ukupno 14 129 stanovnika. Djelatnost obavlja u okviru radne jedinice vodovod. Koncem 2012. u društvu je bilo zaposleno 49 djelatnika, a u djelatnosti javne vodoopskrbe uvećano za djelatnike u zajedničkim službama 40.

Društvo Komunalac d.o.o., Vrbovsko pruža usluge javne vodoopskrbe na području grada Vrbovsko s ukupno 5 019 stanovnika. Djelatnost obavlja u okviru radne jedinice za vodoopskrbu. Koncem 2012. u društvu je bilo zaposleno 37 djelatnika, a u djelatnosti javne vodoopskrbe uvećano za djelatnike u zajedničkim službama 16.

Društvo Čabranka d.o.o., Čabar pruža usluge javne vodoopskrbe na području grada Čabra s ukupno 3 811 stanovnika. Koncem 2012. u društvu su bila zaposlena 3 djelatnika. Nema ustrojene radne jedinice. Poslove održavanja i popravka vodovodne mreže, te očitavanje vodomjera povjereni su drugom izvoditelju prema propisima o javnoj nabavi.

Struktura cijene javne vodoopskrbe i promjene cijena u razdoblju od 2010. do 2012.

Do konca ožujka 2011. primjenjivale su se odluke o cijeni vodnih usluga koje su isporučitelji donijeli na temelju odredbi Zakona o komunalnom gospodarstvu (Narodne novine 26/03 – pročišćeni tekst, 82/04, 110/04, 178/04, 38/09, 79/09, 153/09, 84/11, 90/11 i 144/12), uz suglasnost jedinica lokalne samouprave.

Isporučitelji vodnih usluga bili su dužni uskladiti odluke o cijeni vodnih usluga s odredbama Zakona o vodama i Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva do travnja 2011. Odredbama spomenute Uredbe uređuje se utvrđivanje najniže osnovne cijene vodnih usluga koja mora osigurati povrat troškova zahvaćanja vode, pogona i održavanja komunalnih vodnih građevina, te isporuku vodnih usluga. Cijena vodnih usluga ne može pokrivati rashode neekonomičnog poslovanja isporučitelja vodnih usluga. Sastoji se od fiksnog i varijabilnog dijela. Fiksni dio cijene vodnih usluga služi pokriću rashoda koji ne ovise o količini isporučenih vodnih usluga (očitanje vodomjera, obrada podataka, dostava računa, servisiranje vodomjera, tekuće i investicijsko održavanje). Obračunava se mjesečno po korisniku. Varijabilni dio cijene ovisi o količini isporučenih vodnih usluga. Najniža osnovna cijena vodnih usluga se izračunava prema planiranim godišnjim rashodima i godišnjoj količini isporučene vode izraženoj u m³. Može se promijeniti ukoliko je povećanje ili smanjenje rashoda koji utječu na varijabilni dio cijene vode, odnosno količina isporučene vode, veće od 5,0% godišnje. Obveznik plaćanja je vlasnik ili drugi zakoniti posjednik nekretnine u kojoj se usluga koristi (korisnik). Vijeće za vodne usluge je sastavilo obrasce za izračun (najniže) osnovne cijene vodnih usluga. Zbroj ponderiranih cijena prema kategorijama korisnika trebao bi odgovarati planiranom iznosu rashoda redovne djelatnosti javne vodoopskrbe. Svi isporučitelji vodnih usluga su u 2011. donijeli nove odluke o cijeni javne vodoopskrbe uz suglasnost jedinica lokalne samouprave koje su dostavljene Vijeću za vodne usluge.

U Županiji prosječna cijena javne vodoopskrbe prema izračunu iznosi 7,01 kn/m³. Najviša je u Čabru i iznosi 27,65 kn/m³, a najniža 5,06 kn/m³ na području koje pokriva Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka, zbog najvećeg broja korisnika vodnih usluga i količina isporučene vode.

Fiksni dio cijene javne vodoopskrbe za domaćinstva u Županiji prosječno iznosi 25,47 kn po korisniku što je za 6,42 kn ili 33,7% više od prosjeka RH, a varijabilni dio 5,75 kn/m³, što je za 3,79 kn ili 39,7% manje od prosjeka Republike Hrvatske. Fiksni dio cijene javne vodoopskrbe za gospodarstvo u Županiji prosječno iznosi 40,39 kn po korisniku, što je za 6,19 kn ili 18,1% više od prosjeka RH, a varijabilni dio 10,36 kn/m³, što je za 3,29 kn/m³ ili 9,6% manje od prosjeka Republike Hrvatske.

Na razini Županije, prosječni je udjel fiksnih rashoda 20,9%, te 79,1% varijabilnih u ukupnim rashodima. U 2012. su zbog povećanih rashoda sljedeća društva promijenila cijene Vodovod Žrnovnica d.o.o., Novi Vinodolski (varijabilni dio), Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres (varijabilni dio), Komunalac d.o.o., Delnice (fiksni i varijabilni dio), te Komunalac d.o.o., Vrbovsko (fiksni i varijabilni dio).

U razdoblju od 2010. do 2012., cijene za domaćinstvo su prosječno porasle za 31,5%. Najviše su porasle cijene javne vodoopskrbe društava Komunalac d.o.o., Vrbovsko (44,0%), Vodovod i kanalizacije d.o.o., Rijeka (34,0%) i Vodovod Žrnovnice d.o.o., Novi Vinodolski (33,2%). U istom razdoblju, cijene za gospodarstvo su prosječno porasle za 37,5%.

Najviše su porasle cijene javne vodoopskrbe za gospodarstvo u društvima Komunalac d.o.o., Vrbovsko (44,0%), Vodovod Žrnovnica d.o.o., Novi Vinodolski (41,7%), Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres (40,2%), Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka (26,9%) i Čabranka d.o.o., Čabar (10,8%). Cijene javne vodoopskrbe za domaćinstvo i gospodarstvo koje primjenjuje društvo Komunalac d.o.o., Opatija su niže za 2,3%.

Cijene javne vodoopskrbe za domaćinstvo društva Čabranka d.o.o., Čabar su niže za 8,5% (dio rashoda subvencionira grad Čabar). Cijene javne vodoopskrbe kod društava Ponikve d.o.o., Krk nisu se mijenjale, dok su cijene javne vodoopskrbe društva Komunalac d.o.o., Delnice porasle za 4,4% za domaćinstvo, a za gospodarstvo 6,3%.

Radi usporedivosti cijena fiksni dio cijene javne vodoopskrbe za domaćinstvo, koji je utvrđen u različitim iznosima po profilima cijevi je obračunan na prosječan iznos za društva Komunalac d.o.o., Opatija, Komunalac d.o.o., Delnice, i Vrelo d.o.o., Rab, a za gospodarstvo, za društva Komunalac d.o.o., Opatija, Komunalac d.o.o., Delnice, Komunalac d.o.o., Vrbovsko i Vrelo d.o.o., Rab. Da bi se otklonio utjecaj fiksnog dijela cijene javne vodoopskrbe koji se plaća mjesečno u apsolutnom iznosu neovisno o potrošnji vode, odnos između pojedinih isporučitelja je uspoređen za potrošnju 20 m³ vode. Najvišu cijenu plaćaju domaćinstva koja opskrbljuju društva Komunalac d.o.o., Vrbovsko (196,00 kn), Komunalac d.o.o., Opatija (168,15 kn) i Vodovod Žrnovnica d.o.o., Novi Vinodolski (143,00 kn).

Velike su razlike cijene javne vodoopskrbe za gospodarstvo u odnosu na domaćinstva, te Vrelo d.o.o., Rab ima i sezonske cijene javne vodoopskrbe. Cijena javne vodoopskrbe za gospodarstvo je viša u odnosu na domaćinstva prosječno za 76,2%, dok je udjel gospodarstva u ukupnoj potrošnji vode 31,7%.

Na temelju odluka jedinica lokalne samouprave svi isporučitelji vodnih usluga, osim društva Čabranka d.o.o., Čabar obračunavaju i naplaćuju naknadu za razvoj u rasponu od 0,91 kn/m³ do 4,00 kn/m³. Navedena sredstva su namijenjena za gradnju komunalnih vodnih građevina. Za 2012. naplaćeno je 65.332.910,00 kn, a neutrošena sredstva koncem 2012. iznose 56.736.365,00 kn.

Isporučitelji usluga javne vodoopskrbe na području Županije na računima za vodu obračunavaju i naplaćuju naknadu za zaštitu voda na temelju odredbi Uredbe o visini naknade za zaštitu voda (Narodne novine 82/10 i 83/12), te naknadu za korištenje voda na temelju odredbi Uredbe o visini naknade za korištenje voda (Narodne novine 82/10 i 83/12). Navedene naknade prihod su Hrvatskih voda, pravne osobe za upravljanje vodama osnovane na temelju Zakona o vodama.

S obzirom da većina društava obavlja više komunalnih djelatnosti, korisnicima se ispostavlja mjesečno objedinjen račun za javnu vodoopskrbu i javnu odvodnju te skupljanje i odvoz komunalnog otpada.

Zahvaćena i isporučena voda, te kvaliteta vode

Najveći isporučitelj na području Županije je Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka koji je u 2012. isporučio 58,2% ukupno isporučene vode na području Županije. Zajedno s Komunalcem d.o.o., Opatija i Vodovodom Žrnovnica d.o.o., Novi Vinodolski imaju udjel 75,7% u ukupno isporučenoj vodi. Tri otočna komunalna društva isporučila su 20,5%, a tri u Gorskom kotaru 3,8% ukupno isporučene vode.

Društvo Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka je isporučilo 14 463 275 m³ vode. Zatim slijede Ponikve d.o.o., Krk s 2 528 167 m³ (10,2%), Komunalac d.o.o., Opatija s 2 267 682 m³ (9,1%) i Vodovod Žrnovnica d.o.o., Novi Vinodolski s 2 067 185 m³ (8,3%). Društvo Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres je isporučilo 1 449 773 m³ (5,8%), a Vrelo d.o.o., Rab 1 110 054 m³ (4,5%). Zbog ljetne turističke sezone udjel društava Vodovod Žrnovnica d.o.o., Novi Vinodolski, Ponikve d.o.o., Krk, Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres i Vrelo d.o.o., Rab u ukupno isporučenoj vodi je znatno veći u odnosu na udjel u ukupnom broju stanovnika na području Županije. Društvo Komunalac d.o.o., Delnice je isporučilo 673 245 m³ (2,7%), Komunalac d.o.o., Vrbovsko 187 221 m³ (0,8%), a Čabranaka d.o.o., Čabar 84 660 m³ (0,3%). Isporučka vode se smanjuje zbog smanjenja gospodarskih aktivnosti u posljednje tri godine, osim u turističkim područjima.

Uzorkovanje, analize i praćenje zdravstvene ispravnosti vode za piće provodi Hrvatski zavod za javno zdravstvo i ovlaštene laboratorije prema odredbama Zakon o hrani (Narodne novine 46/2007, 84/08, 55/11), Zakon o vodama (Narodne novine 153/09, 63/11, 130/11) i Pravilnika o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće (Narodne novine 47/08). Na jadranskom slivu vode iz kraškog podzemlja većinom se koriste za javnu vodoopskrbu bez prerade, dok se površinske vode kondicioniraju. Glavni izvori onečišćenja podzemnih voda su otpadne vode naselja koje se nepročišćene izravno ispuštaju u slivna područja izvora, te prometnice koje prolaze neposredno iznad izvorišta. Obvezna mjera za osiguranje kakvoće vode za piće je dezinfekcija koja se provodi na većini sustava javne vodoopskrbe. U 2012. je bilo neispravno 208 uzoraka (14,0%) od pregledanih 1 476. Fizikalno-kemijskih bilo je neispravno 77 uzorka ili 5,2%, a bakteriološki 149 ili 10,0%. Velik postotak neispravnih uzoraka vode imaju vodovodi s područja Čabra i Vrbovskog, što ih svrstava u zdravstveno nesigurne vodovode i potencijalne izvore epidemija.

Rentabilnost pojedinih isporučitelja na području Županije

Razlike u cijenama javne vodoopskrbe između javnih isporučitelja analizirane su s obzirom na zemljopisne razlike, broj stanovnika, broj korisnika vodnih usluga, gospodarsku razvijenost i rentabilno obavljanje vodoopskrbne djelatnosti. Revizijskim postupcima pregleda i provjere je utvrđena razlika u rentabilnosti obavljanja vodoopskrbne djelatnosti po kilometru vodovodne mreže, ovisno o području na kojem isporučitelj vodnih usluga djeluje. Veća rentabilnost po kilometru vodovodne mreže ne prati nižu prosječnu cijenu javne vodoopskrbe prema izračunu, odnosno stvarnoj prosječnoj cijeni javne vodoopskrbe utvrđenoj prema posljednjim cjenicima koji su primjenjivani za 2012. S obzirom na odstupanja dijela osnovnih cijena javne vodoopskrbe koje se primjenjuju u odnosu na izračun, utvrđena stvarna prosječna cijena javne vodoopskrbe prema cjenicima u Županiji iznosi 7,08 kn/m³.

Cijene javne vodoopskrbe svih isporučitelja koji pružaju usluge na području Primorja su utvrđene prema izračunu najniže osnovne cijene koja pokriva sve rashode. Veću rentabilnost obavljanja djelatnosti javne vodoopskrbe po kilometru vodovodne mreže ostvaruju isporučitelji s područja Primorja i otoka, gdje je razvijena turistička djelatnost. Najveća je rentabilnost na području Primorja. Zbog visoke gustoće naseljenosti područja na kojem djeluje društvo Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka na kilometar mreže opslužuje 97 korisnika i isporučuje 17 531 m³ vode godišnje. Stoga je iznos prosječne cijene javne vodoopskrbe, u primjeni od srpnja 2011., najmanji u Županiji i iznosi 5,06 kn po m³. Vodovod Žrnovnica d.o.o., Novi Vinodolski na kilometar mreže godišnje isporučuje 6 245 m³ vode i opslužuje 50 korisnika, a iznos prosječne cijene javne vodoopskrbe koja se primjenjuje od rujna 2012., iznosi 10,29 kn/m³.

Društvo Komunalac d.o.o., Opatija na kilometar mreže opslužuje 21 korisnika i isporučuje 3 754 m³ vode godišnje, a iznos prosječne cijene javne vodoopskrbe koja se primjenjuje od srpnja 2011. je 10,16 kn/m³. Iako navedeno društvo na kilometar mreže ostvaruje nižu rentabilnost, ukupno godišnje isporučuje 2 267 682 m³ vode, što je prema procjeni iz Strategije upravljanja vodama dovoljno za rentabilno obavljanje vodoopskrbne djelatnosti.

Svi isporučitelji javne vodoopskrbe koja pružaju usluge na području otoka su u varijabilnom dijelu cijene javne vodoopskrbe utvrdili višu cijenu vodnih usluga u odnosu na izračun, stoga prosječna cijena vodnih usluga nije jednaka prosječnoj utvrđenoj cijeni vodnih usluga prema cjeniku. Na području otoka najveću rentabilnost obavljanja javne vodoopskrbe po kilometru mreže ostvaruje društvo Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres koji na kilometar mreže opslužuje 39 korisnika i isporučuje 6 806 m³ vode godišnje. Prema izračunu prosječna cijena iznosi 9,02 kn/m³, dok je cjenikom iz ožujka 2012., utvrđena u iznosu 9,52 kn/m³, što je više za 0,50 kn/m³ u odnosu na izračun. Zatim, društvo Ponikve d.o.o., Krk na kilometar mreže opslužuje 48 korisnika i isporučuje godišnje 6 320 m³ vode. Prosječna cijena vodnih usluga prema izračunu iznosi 11,00 kn/m³, dok prema cjeniku iz siječnja 2012. iznosi 11,62 kn/m³, što je više za 0,62 kn/m³ u odnosu na izračun. Godišnje isporučuje 2 540 000 m³ vode te zadovoljava kriterij za rentabilno obavljanje djelatnosti javne vodoopskrbe prema procjeni iz Strategije upravljanja vodama. Slijedi, društvo Vrelo d.o.o., Rab koje na kilometar mreže opslužuje 33 korisnika i isporučuje 6 167 m³ vode godišnje. Prosječna cijena javne vodoopskrbe prema izračunu iznosi 7,56 kn/m³, dok prosječna cijena javne vodoopskrbe prema cjeniku, koja se primjenjuje od travnja 2012. za planiranu godišnju količinu isporuke 1 095 380 m³ vode, iznosi 8,21 kn/m³, što je 0,65 kn/m³ više u odnosu na izračun.

Mnogobrojnost i raspršenost manjih vodovoda na području Gorskog kotara, koji zahvaćaju vodu iz nekoliko izvora male izdašnosti, mali broj korisnika vodnih usluga, te dužina vodovodne mreže utječu na gubitke i rashode održavanja. Navedeno je utjecalo na visinu cijene javne vodoopskrbe. Na području Gorskog kotara utvrđena je najniža rentabilnost obavljanja djelatnosti javne vodoopskrbe po kilometru mreže, te ni jedno društvo ne zadovoljava uvjet isporuke vode iznad 2 000 000 m³ godišnje. Društvo Komunalac d.o.o., Delnice na kilometar mreže opslužuje 32 korisnika i godišnje isporučuje 2 865 m³ vode. Prosječna cijena prema izračunu i odluci o cijeni vodnih usluga iz travnja 2012., iznosi 8,46 kn/m³. Prosječna cijena javne vodoopskrbe je usklađena s izračunom, ali izračunom nisu obuhvaćeni svi rashodi redovne djelatnosti javne vodoopskrbe, tako da iznos prosječne cijene prema izračunu ne pokriva sve rashode javne vodoopskrbe. Slijedi, društvo Čabranka d.o.o., Čabar koje na kilometar mreže opslužuje 27 korisnika i godišnje isporučuje 1 460 m³ vode. Prosječna cijena javne vodoopskrbe prema izračunu iznosi 27,65 kn/m³. Prosječna cijena vodnih usluga prema cjeniku iz ožujka 2012., iznosi 13,95 kn/m³ što je manje za 13,70 kn/m³ u odnosu na najnižu osnovnu cijenu. Cijena javne vodoopskrbe ne pokriva rashode redovne djelatnosti. Društvo Komunalac Vrbovsko d.o.o. na kilometar mreže opslužuje 19 korisnika i godišnje isporučuje 1 135 m³ vode. Izračunana prosječna cijena iznosi 12,82 kn/m³, a 14,23 kn/m³, prema cjeniku iz travnja 2012., što je za 1,41 kn/m³ više u odnosu na izračun. Iako je prosječna cijena viša u odnosu na izračun, utvrđeno je da u izračunu nisu ukalkulirani svi rashodi te izračun prosječne cijene ne pokriva sve rashode. Iako su cijene javne vodoopskrbe na području Gorskog kotara podcijenjene, društva Čabranka d.o.o., Čabar i Komunalac d.o.o., Vrbovsko imaju najviše prosječne cijene javne vodoopskrbe u Županiji.

Manja rentabilnosti obavljanja djelatnosti javne vodoopskrbe po kilometru vodovodne mreže u Županiji je utvrđena kod društva Komunalac d.o.o., Opatija te kod svih isporučitelja s područja Gorskog kotara. Spomenuti isporučitelji, bez obzira na rentabilnost obavljanja djelatnosti, moraju osigurati isporuku vode na svom području. Povrat rashoda zahvaćanja vode, pogona i održavanja komunalnih vodnih građevina te isporuku vodnih usluga na manje rentabilnom području podrazumijeva veće cijene vode.

V. NALAZ

Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: djelokrug rada i unutarnje ustrojstvo isporučitelja usluge javne vodoopskrbe, analiza strukture cijene javne vodoopskrbe (fiksni i varijabilni dio, naknade), način utvrđivanja osnovne cijene javne vodoopskrbe (fiksni i varijabilni dio) i kretanje cijena u posljednje tri godine prema isporučiteljima, prihodi i potraživanja, rashodi i obveze, te usklađenost načina utvrđivanja cijene javne vodoopskrbe sa zakonima i drugim propisima.

Revizijom su uočeni određeni nedostaci koji se odnose na planiranje i donošenje financijskih planova, pravilnost primjene odredbi Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva, informiranje, donošenje odluke o općim i tehničkim uvjetima isporuke vodnih usluga, dostavljanje odluke o cijeni javne vodoopskrbe Vijeću za vodne usluge, pravilnost raspodjele rashoda zajedničkih službi na pojedine komunalne djelatnosti, ispostavljanje računa za socijalno ugroženo stanovništvo, odnos cijena javne vodoopskrbe za domaćinstvo u odnosu na gospodarstvo, te gubitke u vodoopskrbnoj mreži.

1. Planiranje i evidentiranje rashoda u poslovnim knjigama

1.1. Cijena javne vodoopskrbe se obračunava na temelju odnosa planiranih godišnjih rashoda redovne djelatnosti i planiranih usluga. Financijski planovi društava Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres, Komunalac d.o.o., Delnice i Komunalac d.o.o., Vrbovsko za 2011., koji obavljaju i druge djelatnosti, nisu sastavljeni prema komunalnim djelatnostima. Društvo Komunalac d.o.o., Vrbovsko je planiralo prihode prema djelatnostima (vodoopskrba, odvoz i zbrinjavanje komunalnog otpada, pogrebne usluge), dok rashodi za obavljanje pojedinih komunalnih djelatnosti nisu zasebno planirani ni iskazani u poslovnim knjigama. Zbog navedenog, nije vidljivo jesu li rashodi redovne djelatnosti javne vodoopskrbe realno planirani, jer se prema odredbi članka 3. Uredbe o osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva, najniža osnovna cijena vodnih usluga po m³ obračunava odnosom planiranih godišnjih rashoda i planirane godišnje količine isporuke vode.

Državni ured za reviziju predlaže društvima Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres, Komunalac d.o.o., Delnice i Komunalac d.o.o., Vrbovsko planirati prihode i rashode djelatnosti javne vodoopskrbe prema rasporedu računa iz računskog plana, te društvu Komunalac d.o.o., Vrbovsko evidentirati rashode prema djelatnostima.

1.2. *Društva Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres i Komunalac d.o.o., Vrbovsko navode da će razdvajanje djelatnosti javne vodoopskrbe i javne odvodnje od drugih djelatnosti u posebna društva omogućiti pravilno razvrstavanje i planiranje prihoda i rashoda prema računima u glavnoj knjizi.*

Društvo Komunalac d.o.o., Delnice navodi da su prihodi i rashodi u poslovnom planu za 2012. planirani prema računskom planu za svaku obračunsku jedinicu.

2. Informiranje

2.1. Javnost mora biti upoznata s važnim informacijama o pružanju vodnih usluga, a odluke moraju biti javno dostupne za sve vrijeme njihova važenja.

Dva isporučitelja vodnih usluga (Komunalac d.o.o., Opatija, te Komunalac d.o.o., Vrbovsko) nisu objavila odluke o cijeni vodnih usluga na mrežnim stranicama, nego samo cjenike. Prema odredbi članka 206. Zakona o vodama, isporučitelji su dužni objaviti odluku o cijeni vodnih usluga na mrežnim stranicama i na drugi prikladan način.

Društvo Komunalac d.o.o., Vrbovsko nije donijelo opće i tehničke uvjete isporuke vodnih usluga propisane odredbom članka 215. Zakona o vodama. Opći i tehnički uvjeti sadržavaju odredbe o: postupku izdavanja suglasnosti i osiguranju uvjeta za priključenje na komunalne vodne građevine, tehničko-tehnološkim uvjetima priključenja (posebni uvjeti priključenja), kvaliteti opskrbe vodnim uslugama, pravima i obvezama isporučitelja vodnih usluga i korisnika vodnih usluga, uvjetima mjerenja, obračuna i naplate vodnih usluga, uvjetima za primjenu postupka ograničenja ili obustave isporuke vodnih usluga, postupanju u slučaju neovlaštenog korištenja vodnih usluga i tehničko-tehnološkim uvjetima za ugradnju vodomjera. Većina je isporučitelja objavila spomenutu odluku na mrežnim stranicama ili u županijskim službenim novinama, osim društava Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka i Komunalac d.o.o., Delnice. Društvo Čabranka d.o.o., Čabar primjenjuje dvije odluke o općim i tehničkim uvjetima isporuke vode koje su objavljene u županijskim službenim novinama 2000. i 2004. Prema obrazloženjima, niz odluka i pravilnika spomenutih isporučitelja, koji su objavljeni na mrežnim stranicama ili županijskim službenim novinama, sadrži odredbe propisane odredbom članka 215. Zakona o vodama, te je u pripremi donošenje spomenute odluke kao jednog akta.

Državni ured za reviziju predlaže društvima Komunalac d.o.o., Opatija i Komunalac d.o.o., Vrbovsko objaviti odluke o cijenama na mrežnim stranicama isporučitelja. Predlaže se društvima Komunalac d.o.o., Vrbovsko, Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka, Komunalac d.o.o., Delnice i Čabranka d.o.o., Čabar donijeti opće i tehničke uvjete isporuke vodnih usluga kao jedan akt i na prikladan način učiniti dostupnim javnosti u skladu s odredbama Zakona o vodama.

2.2. Društvo Komunalac d.o.o., Opatija navodi da namjerava objaviti odluku o cijeni vodnih usluga na mrežnim stranicama.

Društvo Komunalac d.o.o., Vrbovsko navodi da je postupilo prema prijedlogu Državnog ureda za reviziju. Objavilo je odluku o cijenama vodnih usluga na mrežnim stranicama, te je donijelo opće i tehničke uvjete isporuke vodnih usluga koji su objavljeni na oglasnoj ploči društva.

Društvo Komunalac d.o.o., Delnice obrazlaže da su opći i tehnički uvjeti isporuke vodnih usluga iz srpnja 2012. bili objavljeni na mrežnim stranicama društva. Nakon problema tehničke prirode (pada stranice) nisu bili dostupni, što je naknadno uočeno i ispravljeno.

Društvo Čabranka d.o.o., Čabar navodi da je u travnju 2013. donesena odluka o općim i tehničkim uvjetima isporuke vodnih usluga kao jedinstven akt i objavljena je na mrežnim stranicama grada Čabra i u županijskim službenim novinama.

Društvo Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka smatra da odredbama Zakona o vodama nije propisana obveza donošenja općih i tehničkih uvjeta isporuke vodnih usluga kao jednog akta, već da spomenuti uvjeti moraju sadržavati odredbe propisane navedenim Zakonom. Obrazlaže da upravo ono što navodi Zakon, sadrže dva akta društva, samo što nisu terminološki usklađeni. Društvo smatra da je uputno da navedeni uvjeti budu objavljeni kao jedan akt kako bi bili na jednostavan i prihvatljiv način dostupni javnosti.

Nadalje, navodi da je u veljači 2013. izradilo prijedlog općih i tehničkih uvjeta, kojeg je bilo potrebno uskladiti zbog izmjene Zakona o vodama, te da je pred usvajanjem.

3. Cijene javne vodoopskrbe

3.1. Odredbama Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva, je uređen izračun najniže osnovne cijene vodnih usluga koja mora osigurati povrat rashoda zahvaćanja vode, pogona i održavanja komunalnih vodnih građevina, te isporuke vode. Revizijskim postupcima pregleda i provjere izračuna cijena utvrđene su nepravilnosti vezano uz iskazivanje broja korisnika vodnih usluga, raspored rashoda na fiksne i varijabilne, planiranje većih količina isporuke vode i rashoda za javnu vodoopskrbu, netočnog ponderiranja cijena javne vodoopskrbe prema kategorijama korisnika pri čemu je ukupni zbroj ponderiranih cijena veći od planiranog iznosa rashoda, te nisu utvrđene cijene javne vodoopskrbe prema drugim isporučiteljima. Rashodi zajedničkih službi, većim su dijelom teretili javnu vodoopskrbu, dok su u dva slučaja cijene javne vodoopskrbe podcijenjene jer u izračunu cijene nisu obračunani spomenuti rashodi.

- Dostavljanje odluke o cijeni vodnih usluga Vijeću za vodne usluge

Prema odredbi članka 217. Zakon o vodama, Vijeće za vodne usluge nadzire zakonitost u području određivanja cijene vodnih usluga. Društvo Komunalac d.o.o., Vrbovsko nije dostavilo odluku o cijeni vodnih usluga iz ožujka 2012. Vijeću za vodne usluge. Uz odluku o cijeni vodnih usluga bilo je potrebno dostaviti cjenik vodnih usluga koji se primjenjivao do stupanja na snagu nove odluke, odluku gradskog vijeća o naknadi za razvoj, prethodnu suglasnost gradonačelnika za donošenje odluke, te popunjene obrasce za izračun (najniže) osnovne cijene vodnih usluga i vrsti troškova koje pokriva, odnosno ponderirani iznos prema kategorijama korisnika.

Državni ured za reviziju nalaže društvu Komunalac d.o.o., Vrbovsko dostaviti odluku o cijeni vodnih usluga s propisanom dokumentacijom Vijeću za vodne usluge u skladu s odredbama Zakona o vodama.

- Utvrđivanje cijene javne vodoopskrbe za dio stambenih zgrada

Četiri isporučitelja vodnih usluga su, pri izračunu fiksnog dijela (najniže) osnovne cijene vodne usluge, utvrdili korisnike vodnih usluga prema broju priključaka, a ne prema stvarnom broju korisnika. Dio stambenih zgrada, s više domaćinstava u kojima korisnici vodnih usluga nemaju interne vodomjere, su obračunali kao jednog korisnika. Na navedeni su način postupila društva Komunalac d.o.o., Opatija za 375 stambenih zgrada, Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres za 156, Vodovod Žrnovnica d.o.o., Novi Vinodolski za 107, te Čabranka d.o.o., Čabar za 11 stambenih zgrada. Fiksni dio cijene javne vodoopskrbe je obračunan u većem iznosu, jer su fiksni rashodi dijeljeni s manjim brojem korisnika vodnih usluga. U navedenim stambenim zgradama korisnici plaćaju razmjerni dio fiksnog dijela cijene javne vodoopskrbe, ovisno o broju domaćinstava. Prema odredbi članka 205. Zakona o vodama, obveznik plaćanja cijene vodne usluge je vlasnik ili drugi zakoniti posjednik nekretnine u kojoj se usluga koristi (korisnik). Fiksni dio cijene vodne usluge plaća svaki korisnik u apsolutnom iznosu neovisno o potrošnji. Uz pretpostavku da navedene stambene zgrade imaju šest stanova, na godišnjoj razini fiksni dio cijene vodnih usluga je trebalo platiti 830.106,00 kn, dok im je obračunano 138.351,00 kn.

Razlika u iznosu 691.755,00 kn je raspoređena na druge korisnike na području spomenutih isporučitelja.

Društvo Komunalac d.o.o., Opatija je odlukom o cijeni vodnih usluga u okviru fiksnih rashoda zasebno utvrdilo mjesečnu naknadu za ispostavljanje računa za korisnike koji imaju kontrolne vodomjere ili koji su u stambenim zgradama a zahtijevaju odvojeno ispostavljanje računa. Mjesečna naknada za trošak obračuna iznosi 3,20 kn za javnu vodoopskrbu. Navedeni iznos nije opravdano obračunavati jer su izračunom fiksnog dijela osnovne cijene pokriveni ukupni fiksni rashodi uključujući ispostavljanje računa krajnjim korisnicima.

Državni ured za reviziju nalaže društvima Komunalac d.o.o., Opatija, Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres, Vodovod Žrnovnica d.o.o., Novi Vinodolski, te Čabranka d.o.o., Čabar utvrditi točan broj korisnika vodnih usluga u stambenim zgradama, pravilno utvrditi fiksni dio cijene te ispostaviti račune svim korisnicima u skladu s odlukama o cijeni vodnih usluga.

- Cijene vode prema drugom isporučitelju vodnih usluga

Obveza utvrđivanje cijene vode prema drugim isporučiteljima je propisana odredbom članka 208. Zakona o vodama. Pri obračunavanju varijabilnog dijela osnovne cijene prema kategorijama obveznika, društva Komunalac d.o.o., Opatija i Komunalac d.o.o., Delnice nisu utvrdila osnovnu cijenu vode prema drugom isporučitelju vodnih usluga, koja je trebala biti uključena u ponderirani zbroj cijena i iskazana u odluci. Rashodi redovne djelatnosti javne vodoopskrbe društva Komunalac d.o.o., Opatija su planirani u iznosu 21.676.490,00 kn. Cijena isporuke vode prema drugom isporučitelju je utvrđena na temelju zasebnog izračuna rashoda, u iznosu 881.787,00 kn, koji ne čine dio ukupnih rashoda javne vodoopskrbe. Društvo Komunalac d.o.o., Delnice isporučuje vodu društvu Komunalac d.o.o., Vrbovsko. Međusobni odnosi su regulirani ugovorom iz 1964. i dodatkom ugovoru iz 1990. Ugovoreno je da se trećinom vode iz izvorišta opskrbljuju korisnici s područja Brod Moravica (područje društva Komunalac d.o.o., Delnice), a s dvije trećine naselje Moravice (područje društva Komunalac d.o.o., Vrbovsko). Obračun i naplatu isporučene vodne usluge obavlja svaki isporučitelj na svom području. Na izvorištima su postavljene pumpe u vlasništvu društva Komunalac d.o.o., Vrbovsko koje obračunava amortizaciju, te plaća društvu Komunalac d.o.o., Delnice naknadu za koncesiju za tri izvorišta i rashode električne energije za pumpe. Prema poslovnom planu za 2011. društvo Komunalac d.o.o., Delnice je planiralo isporuku 160 500 m³ vode društvu Komunalac d.o.o., Vrbovsko, a 163 000 m³ za 2012. Isporučene količine vode drugom isporučitelju (cca 119 000 m³) su iskazane kao gubitak u vodoopskrbnoj mreži.

Državni ured za reviziju nalaže društvima Komunalac d.o.o., Opatija i Komunalac d.o.o., Delnice utvrditi cijenu vode prema drugom isporučitelju vodnih usluga u skladu s odredbama Zakona o vodama.

- Izračun cijene javne vodoopskrbe prema kategorijama korisnika

Pri utvrđivanju najniže osnovne cijene vodnih usluga društvo Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka je planirane godišnje rashode redovne djelatnosti uvećalo za rashode subvencija vode za socijalno ugroženo stanovništvo u iznosu 949.000,00 kn. Izračunana je najniža osnovna cijena u iznosu 5,05 kn/m³, a trebala je biti 4,99 kn/m³.

Izračun više cijene nije u skladu s odredbama Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva, jer cijena vodnih usluga mora osigurati povrat rashoda redovne djelatnosti javne vodoopskrbe. Također, rashodi subvencija za socijalno ugroženo stanovništvo nisu trebali biti uključeni u ponderirani zbroj fiksnih i varijabilnih osnovnih cijena javne vodoopskrbe. Zbog navedenog je trošak socijalno ugroženog stanovništva do pune osnovne cijene (40,0% osnovne cijene) raspoređen na druge kategorije obveznika. Prema odredbi članka 2. Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva, za korisnike vodne usluge koji imaju status socijalno ugroženih građana ne utvrđuje se visina osnovne cijene, već povlaštena cijena u skladu s propisima.

Rashodi očitavanja vodomjera i obrade očitanih podataka društva Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka u iznosu 2.340.700,00 kn (3,0% ukupnih rashoda javne vodoopskrbe) i društva Komunalac d.o.o., Opatija u iznosu 640.332,00 kn (3,0% ukupnih rashoda javne vodoopskrbe) u cijelosti su obračunani u fiksnom dijelu cijene javne vodoopskrbe. Trebali su biti razmjerno raspodijeljeni na fiksne rashode javne odvodnje, jer se na temelju očitanih podataka potrošnje vode na vodomjerima obračunava javna odvodnja. Društvo Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka nije utvrdilo fiksni dio cijene javne odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda.

Pri izračunu najniže osnovne cijene javne vodoopskrbe društvo Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres utvrđene su nepravilnosti kod planiranih godišnjih količina isporuke vode, varijabilnog dijela cijena, te su planirani rashodi umanjeni za određeni iznos za koji nije dano obrazloženje. Društvo je planiralo godišnju isporuku 1 353 300 m³ vode, pri čemu nije obuhvatilo isporuku 50 300 m³ vode u okviru usluga pranja ulica i održavanje zelenih površina jedinicama lokalne samouprave. Usluga održavanja javnih i zelenih površina se iskazuje kao prihod i rashod druge radne jedinice, a rashodi zahvaćene vode terete poslovanje radne jedinice voda. Planirani rashodi radne jedinice za vodoopskrbu u iznosu 13.587.610,00 kn su umanjeni za 1.378.922,00 kn. U dokumentaciji nije navedeno na što se umanjeње odnosi, tako da nije vidljivo jesu li pravilno obračunani rashodi redovne djelatnosti javne vodoopskrbe. Provjerom ponderiranog zbroja cijena prema kategorijama korisnika utvrđeno je da je prosječna varijabilna cijena javne vodoopskrbe prema planiranim godišnjim količinama isporuke vode, utvrđena više za 0,50 kn/m³. Prosječna najniža osnovna cijena javne vodoopskrbe prema izračunu iznosi 9,02 kn/m³, a prema cjenicima koji se primjenjuju 9,52 kn/m³. Na navedeni način, prihod za varijabilni dio cijene je veći za 671.259,00 kn u odnosu na planirane varijabilne rashode.

Pri izračunu najniže osnovne cijene javne vodoopskrbe društvo Vodovod Žrnovnica d.o.o., Novi Vinodolski utvrđene su nepravilnosti kod manje planiranog broja korisnika vodnih usluga. Pri izračunu fiksnog dijela cijene iz rujna 2012. planiran je manji broj korisnika za 181 u odnosu na prethodnu godinu, što nije obrazloženo, dok je trend povećanja broja priključaka. Tijekom 2011. povećan je broj priključaka za 766, a 301 u 2012. Prema navedenom planiran je manji broj korisnika vodnih usluga u odnosu na stvarne, tako da se fiksni dio cijene nije mijenjao. Planirani rashodi redovne djelatnosti javne vodoopskrbe su obračunani više za 822.191,00 kn u odnosu na rashode koje je cijena trebala pokrivati. Navedeni rashodi se odnose na materijalne i financijske rashode sporedne djelatnosti i utjecali su na višu cijenu javne vodoopskrbe.

Pri izračunu najniže osnovne cijene javne vodoopskrbe društva Ponikve d.o.o., Krk je utvrđena nepravilnost kod ponderiranja prema kategorijama korisnika jer je više obračunan varijabilni dio cijene u odnosu na rashode koje bi cijena trebala pokrivati. Prosječna najniža osnovna cijena javne vodoopskrbe prema izračunu iznosi 11,00 kn/m³, dok prema cjeniku koji se primjenjuje 11,62 kn/m³. Za planirane godišnje količine usluge predviđenim izračunom, varijabilni dio osnovnih cijena je veći za 1.360.520,00 kn u odnosu na planirane varijabilne rashode. Rashodi zaposlenih su kod izračuna cijene javne vodoopskrbe društva raspoređeni na fiksni dio 85,1%, a varijabilni 14,9%. Zbog navedenog udjel fiksnih rashoda u odnosu na ukupne rashode javne vodoopskrbe najviši je u Županiji, što je i razlog visokom fiksnom dijelu cijene. Odnos fiksnih i varijabilnih rashoda je 45,4% prema 54,6 %. Navedenim načinom fiksni rashodi uključeni u izračun cijene iznose 10.944.000,00 kn. Primjerice, fiksni rashodi uključeni u izračun cijene društva Vodovod i kanalizacija d.o.o, Rijeka iznose 10.152.100,00 kn čija je vodovodna mreža dvostruko duža (825 km), a broj korisnika veći za 61 300. Zbog navedenog, fiksni dio cijene za krajnjeg korisnika na području otoka Krka je četiri puta veći u odnosu na fiksni dio cijene javne vodoopskrbe društva Vodovod i kanalizacija d.o.o, Rijeka.

Društvo Vrelo d.o.o., Rab nije pravilno utvrdilo najnižu osnovnu cijenu vode, utvrdilo je i primjenjuje sezonsku cijenu javne vodoopskrbe (zimsku i ljetnu), te je u odluci iz 2012. utvrđena cijena usluge za poljoprivrednike, koja nije uključena u ponderirani zbroj cijena. Prosječna cijena javne vodoopskrbe utvrđena u odluci o cijeni vodnih usluga koja se primjenjuje od travnja 2012., za planiranu godišnju količinu 1 095 380 m³ isporuke vode iznosi 8,21 kn/m³. Za 5 887 korisnika, ponderirani zbroj fiksnih osnovnih cijena iznosi 32,49 kn, što je manje za 1,44 kn u odnosu na izračunanu najnižu fiksnu osnovnu cijenu javne vodoopskrbe. Fiksni dio osnovnih cijena je, prema cjenicima koji se primjenjuju, manji za 101.124,00 kn u odnosu na planirane fiksne rashode. Ponderirani zbroj varijabilnih osnovnih cijena za planiranu količinu isporuke vode iznosi 5,54 kn/m³, te je veći za 761.743,23 kn u odnosu na planirane varijabilne rashode prema izračunu. U odluci iz travnja 2012. je utvrđena cijena javne vodoopskrbe za poljoprivrednike, fiksni dio cijene u iznosu 10,00 kn po korisniku, a varijabilni dio 2,71 kn/m³. Fiksna i varijabilna (najniža) osnovna cijena za poljoprivredu nije uključena u ponderirani zbroj (najniže) osnovne cijene, tako da nije pravilan izračun najniže fiksne i varijabilne najniže osnovne cijene za sve kategorije obveznika.

Društvo Komunalac d.o.o., Delnice nije u planirane rashode za izračun cijene javne vodoopskrbe uključilo pripadajući dio rashoda uprave, zajedničke službe i tehničke službe, za koje je utvrđeno da se pokrivaju iz djelatnosti skupljanja i odvoza komunalnog otpada.

Društvo Komunalac d.o.o., Vrbovsko nije pravilno obračunalo najnižu osnovnu cijenu vodnih usluga i varijabilni dio najniže osnovne cijene prema kategorijama obveznika. Rashodi zajedničkih službi nisu obračunani u cijeni usluge. Za 2012. društvo nije donijelo financijski plan, a utvrdilo je novu cijenu javne vodoopskrbe. Nakon donošenja Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva, Društvo je donijelo dvije odluke o cijenama vodnih usluga. Najniža osnovna cijena vodnih usluga iz ožujka 2011. nije pravilno izračunana. Ponderirani zbroj varijabilnog dijela (najniže) osnovne cijene javne vodoopskrbe za sve kategorije obveznika je iskazan u iznosu 8,03 kn/m³, dok je revizijskim postupcima pregleda i provjere utvrđen u iznosu 8,76 kn/m³.

Varijabilni dio cijene u obrascu B nije pravilno iskazan, jer za kategoriju korisnika (domaćinstvo i gospodarstvo) nisu iskazane planirane godišnje količine isporuke vode i nije utvrđen varijabilni dio osnovne cijene vode. Provjerom izračuna cijene javne vodoopskrbe utvrđeno je da je ponderirani zbroj osnovne cijene prema kategorijama korisnika manji za 198.326,00 kn od najniže osnovne cijene vodne usluge, što nije u skladu s odredbama Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva. Druga odluka o cijeni javne vodoopskrbe se primjenjuje od travnja 2012. Ponderirani zbroj osnovnih cijena iznosi 24,27 kn što je više za 2,57 kn u odnosu na ponderirani fiksni dio (najniže) osnovne cijene prema izračunu. Za planiranu godišnju količinu isporuke vode prema cjeniku koji se primjenjuje, prihod za fiksni dio osnovnih cijena je veći za 94.202,00 kn u odnosu na fiksne rashode u izračunu. Prema odredbi članka 6. Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva, fiksni dio osnovne cijene vodnih usluga ne može biti veći od fiksnog dijela najniže osnovne cijene vodnih usluga. Pri povećanju cijena u travnju 2012., nije sastavljen novi izračun najniže fiksne i varijabilne osnovne cijene. S obzirom da rashodi zajedničkih službi nisu obuhvaćeni izračunom cijene vodnih usluga, potrebno je pravilno utvrditi najnižu osnovnu cijenu vode.

Društvo Čabranka d.o.o., Čabar nije pravilno utvrdilo cijenu javne vodoopskrbe. Pri izračunu fiksnog dijela najniže osnovne cijene obračunana su 123 korisnika usluge (kuće u kojima se ne stanuje, a prema obrazloženju mogle bi se pojaviti kao budući korisnici), dok pri ponderiranju za navedene korisnike nije utvrđena cijena. Ponderirani zbroj fiksnih osnovnih cijena koje su primjenjuju iznosi 40,42 kn, što je manje za 7,73 kn u odnosu na fiksni dio (najniže) osnovne cijene. Fiksni dio osnovnih cijena ne pokriva 207.382,86 kn fiksnih rashoda iz izračuna. Ponderirani zbroj varijabilnih osnovnih cijena javne vodoopskrbe prema važećem cjeniku iznosi 5,53 kn/m³ i manji je od izračuna najniže varijabilne cijene za 11,25 kn/m³, te ne pokriva 952.839,57 kn planiranih varijabilnih rashoda. Prosječna cijena vode, za planiranu godišnju količinu isporuke vode prema odluci o cijeni vodnih usluga koja se primjenjuje od ožujka 2012., iznosi 13,95 kn/m³ i manja je za 13,70 kn/m³ u odnosu na najnižu osnovnu cijenu prema izračunu. Cijena javne vodoopskrbe prema odluci je niža od najniže osnovne cijene vodnih usluga i vrste troškova koje cijena vodnih usluga pokriva, što nije u skladu s odredbama Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva. Grad Čabar je subvencionirao dio cijene vodnih usluga za 2011. i 2012. u iznosu 400.000,00 kn. Prema načelima utvrđenim odredbom članka 197. Zakona o vodama, cijene vodnih usluga trebaju biti ekonomske i pokrivati ukupne rashode pružanja usluge.

Prema Strategiji upravljanja vodama Republike Hrvatske, nakon što se uspostave uslužna područja, planirano je objedinjavanje vodno komunalnog sektora. Objedinjavanjem bi se ujednačila cijena javne vodoopskrbe na području Županije. Uz pretpostavku da na razini Županije uslugu pruža jedan isporučitelj sa sadašnjim rashodima svih isporučitelja, prosječna bi cijena javne vodoopskrbe prema cjenicima koji su primjenjivani za 2012. iznosila 7,08 kn/m³. Navedena cijena pokriva ukupne rashode svih isporučitelja vodnih usluga. S objedinjavanjem vodno komunalnog sektora, cijene javne vodoopskrbe na području osam isporučitelja bi bile niže, te s obzirom da bi se racionalizirali rashodi, za očekivati je još i niže cijene za krajnje korisnike.

Državni ured za reviziju predlaže društvima Ponikve d.o.o., Krk, Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres i Vrelo d.o.o., Rab umanjiti iznose varijabilnog dijela cijena vodnih usluga za domaćinstva i ostale korisnike u skladu s utvrđenom najnižom osnovnom cijenom koja pokriva sve varijabilne rashode redovne djelatnosti isporučitelja. Nadalje, predlaže se društvima Vodovod Žrnovnica d.o.o., Novi Vinodolski i Čabranka d.o.o., Čabar utvrditi točan broj korisnika vodnih usluga. Nadalje, predlaže se društvima Komunalac d.o.o., Delnice i Komunalac d.o.o., Vrbovsko uključiti razmjerni dio rashoda zajedničkih službi u izračun cijene javne vodoopskrbe, društvu Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka umanjiti planirane rashode redovne djelatnosti za rashode subvencija socijalno ugroženog stanovništva, te društvu Vodovod Žrnovnica d.o.o., Novi Vinodolski iz izračuna cijene javne vodoopskrbe isključiti rashode sporedne djelatnosti. Društvu Ponikve d.o.o., Krk se predlaže preispitati udjel fiksnog dijela cijene javne vodoopskrbe u ukupnoj cijeni, društvu Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres realno planirati količine isporuke vode, društvima Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka i Komunalac d.o.o., Opatija raspodijeliti rashode očitavanja vodomjera na javnu odvodnju. Društvu Vrelo d.o.o., Rab se predlaže utvrditi cijene javne vodoopskrbe za sve kategorije korisnika na godišnjoj razini uključujući i kategoriju poljoprivrednika, te društvima Komunalac d.o.o., Delnice, Komunalac d.o.o., Vrbovsko i Čabranka d.o.o., Čabar utvrditi ekonomsku cijenu koja pokriva sve rashode pružanja usluge javne vodoopskrbe. Predlaže se poduzeti mjere za objedinjavanje sustava javne vodoopskrbe na području Županije kako je predviđeno Strategijom upravljanja vodama Republike Hrvatske i Razvojnou strategijom Županije.

- Odnos cijene javne vodoopskrbe za domaćinstvo u odnosu na gospodarstvo

Znatne su razlike između cijene vodnih usluga raznih korisnika kojima pojedini isporučitelji pružaju usluge javne vodoopskrbe na području Županije. Okvirna direktiva Europske unije o vodama obvezuje zemlje članice na poštivanje načela povrata rashoda od vodnih usluga, uključujući i rashode zaštite okoliša i resursa, te odgovarajući doprinos raznih korisnika povratu rashoda od vodnih usluga, podijeljenih najmanje na industriju, domaćinstvo i poljoprivredu prema načelu zagađivač plaća. Cijena javne vodoopskrbe za gospodarstvo na razini Županije je viša u odnosu na domaćinstvo prosječno za 76,2%, dok je udjel gospodarstva 31,7% u ukupnoj potrošnji vode. Prosječni fiksni dio cijene javne vodoopskrbe po m³ za gospodarstvo iznosi 40,39 kn, a varijabilni dio 10,36 kn. Kod sljedećih su isporučitelja cijene javne vodoopskrbe dvostruko veće za gospodarstvo u odnosu na domaćinstva: Komunalac d.o.o., Vrbovsko, Ponikve d.o.o., Krk, Čabranka d.o.o., Čabar i Vodovod Žrnovnica d.o.o., Novi Vinodolski. Radi otklanjanja utjecaja fiksnog dijela cijene vodnih usluga koji se plaća mjesečno u apsolutnom iznosu neovisno o potrošnji vode, odnos cijena pojedinih isporučitelja je uspoređivan za potrošnju 20 m³ vode. Najvišu cijenu plaćaju gospodarski subjekti kojima navedenu količinu vode isporučuje Komunalac d.o.o., Vrbovsko (403,32 kn), Čabranka d.o.o., Čabar (275,00 kn), Vodovod Žrnovnica d.o.o., Novi Vinodolski (274,00 kn) i Ponikve d.o.o., Krk (260,00 kn).

Također privatni iznajmljivači prostora za turističku djelatnost plaćaju cijenu prema cjenicima za domaćinstvo od 3,81 do 8,74 kn/m³, iako obavljaju gospodarsku djelatnost, za što su na području Županije utvrđene cijene od 6,75 do 16,80 kn/m³.

Državni ured za reviziju predlaže društvima Ponikve d.o.o., Krk, Vodovod Žrnovnica d.o.o., Novi Vinodolski, Komunalac d.o.o., Vrbovsko i Čabranka d.o.o., Čabar preispitati odnos cijena gospodarstvo i domaćinstvo. Predlaže se društvima Komunalac d.o.o., Opatija, Vodovod Žrnovnica d.o.o., Novi Vinodolski, Ponikve d.o.o., Krk, Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres i Vrelo d.o.o., Rab ažurirati baze podataka o privatnim iznajmljivačima prostora turističke djelatnosti.

- Ispostavljanje računa za socijalno ugroženo stanovništvo

U okviru osnovne cijene javne vodoopskrbe za kategoriju socijalno ugroženog stanovništva, svi su isporučitelji utvrdili cijenu javne vodoopskrbe za socijalno ugroženo stanovništvo u visini 60,0% varijabilnog dijela osnovne cijene vode. Pojedini isporučitelji su utvrdili i obvezu plaćanja 60,0% fiksnog dijela cijene (Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka, Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres, Ponikve d.o.o., Krk, Komunalac d.o.o., Vrbovsko i Vodovod Žrnovnica d.o.o., Novi Vinodolski). Iz navedenog proizlazi, nejednaka primjena odredbi Zakona o vodama i Uredbe o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva pri utvrđivanju tarife za socijalno ugroženo stanovništvo.

Društva Vodovod Žrnovnica d.o.o., Novi Vinodolski, Komunalac d.o.o., Vrbovsko i Čabranka d.o.o., Čabar nemaju podatke o navedenim korisnicima, te ne ispostavljaju račune s povlaštenom cijenom. Društvo Vrelo d.o.o., Rab ima podatke o korisnicima, ali obračunava punu cijenu vodnih usluga, jer jedinica lokalne samouprave podmiruje cjelokupni iznos za količinu isporučene vode nužne za osnovne potrebe domaćinstva, što nije u skladu s odlukama o cijenama vode.

Do rujna 2012. društvo Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka nije ispostavljalo račune socijalno ugroženom stanovništvu ukoliko je potrošnja po članu do 5 m³, što nije u skladu s odlukom o cijeni vodnih usluga koja se primjenjuje od srpnja 2011. Fiksni dio cijene za ovu kategoriju korisnika iznosi 6,39 kn, a varijabilni dio 2,29 kn (60,0% osnovne cijene vode). Društvo pruža usluge na području devet jedinica lokalne samouprave i odlukama lokalnih jedinice su utvrđene različite količine vode (3 do 5 m³) po osobi za ovu kategoriju korisnika. Na temelju dva ugovora iz 2011. i 2012. zaključena između grada Rijeke i društva, stavljena je izvan snage primjena odredbi odluke o cijeni vodne usluge u dijelu koji se odnosi na cijenu javne vodoopskrbe za socijalno ugroženo stanovništvo (utrošak vode se ne obračunava, a spomenuti rashodi terete rashode poslovanja društva), što nije u skladu s odredbama Zakona o vodama. Od rujna 2012. za korisnike socijalne skrbi s područja grada Rijeke fiksni dio se obračunava prema odluci (60,0% cijene vode do 5 m³), dok se i nadalje za potrošnju do 5 m³ vode računi za varijabilni dio cijene ne ispostavljaju i ne plaćaju, a za potrošnju iznad 5 m³ varijabilni dio cijene prema cijeni vodnih usluga utvrđenoj odlukom. Za socijalno ugroženo stanovništvo s područja drugih jedinica lokalne samouprave za potrošnju iznad 5 m³, računi za fiksni dio cijene javne vodoopskrbe su ispostavljeni u iznosu 10,65 kn, što nije u skladu s odlukom o cijeni vodnih usluga jer je cijena po korisniku utvrđena u visini 6,39 kn. Grad Kraljevica i općina Čavle plaćaju cjelokupni iznos računa za ovu kategoriju korisnika.

Državni ured za reviziju predlaže društvima Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka, Vrelo d.o.o., Rab, Vodovod Žrnovnica d.o.o., Novi Vinodolski, Komunalac d.o.o., Vrbovsko i Čabranka d.o.o., Čabar ispostaviti račune svim korisnicima socijalne skrbi prema cijenama utvrđenim odlukama, te zatražiti popis socijalno ugroženog stanovništva od lokalnih jedinica i usklađivati promjene statusa tijekom godine.

- 3.2. *Društvo Komunalac d.o.o., Vrbovsko obrazlaže da namjerava u što kraćem roku dostaviti odluku o cijeni vodne usluge iz ožujka 2012. Vijeću za vodne usluge s pripadajućom dokumentacijom. Nakon izdvajanja djelatnosti javne vodoopskrbe i javne odvodnje od ostalih djelatnosti Društvo namjerava izraditi novu kalkulaciju s izračunom razmjernog dijela troškova zajedničkih službi, izračunati najnižu osnovnu cijenu vode i fiksni dio najniže osnovne cijene vode prema ostvarenim prihodima i rashodima za 2012. Nadalje, nastojat će smanjiti razlike u cijeni vode za domaćinstvo i gospodarstvo radi izbjegavanja eventualne diskriminacije. Navodi da je zatražilo popis socijalno ugroženog stanovništva od grada Vrbovskog radi ispostavljanja računa u skladu s cjenikom za navedenu kategoriju.*

Društvo Komunalac d.o.o., Opatija navodi da namjerava troškove očitavanja vodomjera raspodijeliti na fiksni dio cijene javne vodoopskrbe i javne odvodnje. Za utvrđivanje cijene za dio stambenih zgrada Društvo navodi da namjerava utvrditi stvarni broj stambenih jedinica, te putem predstavnika i upravitelja zgrada ispostavljati zasebne račune svakoj stambenoj i poslovnoj jedinici s fiksnim dijelom cijene vodne usluge. Društvo obrazlaže da namjerava utvrditi cijenu vode prema drugim isporučiteljima vodnih usluga u skladu s odredbama Zakona o vodama. Navodi da isporučuje vodu drugom isporučitelju po cijeni 7,12 kn/m³, što je niža cijena od osnovne cijene društva za domaćinstva. Istodobno od navedenog isporučitelja kupuje vodu po cijeni 4,61 kn/m³, što je više od osnovne cijene drugog isporučitelja za domaćinstva. Nadalje, navodi da slovenski isporučitelj obračunava vodu po cijeni 15,10 kn/m³, a mjesečni fiksni dio cijene iznosi 546,39 kn. Društvo nadalje navodi da su privatni iznajmljivači kategorija domaće radinosti te da im obračunava cijenu za domaćinstvo, dok registriranim obrtima za gospodarstvo.

Društvo Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka navodi da su pokrenute radnje koje se odnose na izračun rashoda redovne djelatnosti bez rashoda subvencija socijalno ugroženom stanovništvu, te analizu ključeva za raspored zajedničkih troškova što uključuje i troškove očitavanja vodomjera. Za ispostavljanje računa socijalno ugroženom stanovništvu navodi da u 2013. primjenjuje izmijenjeni postupak obračuna vodnih naknada za područje grada Rijeke. Druge jedinice lokalne samouprave, na čijem području društvo pruža usluge javne vodoopskrbe, odlukama imaju utvrđena različita prava za subvencioniranje vodnih usluga, te društvo namjerava intenzivirati razgovore s čelnicima jedinica lokalne samouprave radi ujednačavanja kriterija socijalne skrbi vezano uz vodne usluge, a zatim i pravilno obračunavanje. Društvo smatra da prijedlozi o mjerama na objedinjavanju sustava javne vodoopskrbe na području Županije, te odnos cijena između pojedinih kategorija korisnika gospodarstva i domaćinstva ovise o zakonskoj regulativi i autonomnom pravu osnivača i vlasnika društva.

Društvo Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres obrazlaže da računi nisu ispostavljeni po domaćinstvima u višestambenim zgradama jer su zahtijevali dodatan način obračuna po članovima domaćinstva, ovisili su o dostavljanju podatka, a većina navedenih zgrada na području otoka Cresa i Lošinja nema upravitelja zgrada. U tijeku je uvođenje svih stanova u sustav. Nadalje navodi, vezano za izračun cijene javne vodoopskrbe, da se cijena ne utvrđuje na temelju stvarnih ili planiranih troškova. Utvrđuje se u suglasnosti s jedinicama lokalne samouprave, odnosno s političkim procjenama, nakon čega društvo utvrđuje strukturu troškova, te izračun fiksnog i varijabilnog dijela cijene.

Vezano za cijene vodoopskrbe privatnim iznajmljivačima, da takvi objekti imaju jedan vodomjere te da je teško odvojiti potrošnju domaćinstva od apartmana koji se iznajmljuje. Smatra da je sugestija dobrodošla i da je treba razraditi.

Društvo Vodovod Žrnovnica d.o.o., Novi Vinodolski navodi da su intenzivirane akcije u cilju bolje naplate pruženih usluga, odnosno naplate i fiksnog dijela cijene vodnih usluga izdvajanjem korisnika u zgradama putem sekundarnih mjernih mjesta u skladu s odlukom o općim i tehničkim uvjetima priključenja. Broj stambenih zgrada kojima se mjesečno ispostavlja jedan račun da je smanjen na 98, te društvo namjerava ispostavljati račune u potpunosti u skladu s odredbama Zakona o vodama. Društvo nadalje navodi da pri izračunu najniže osnovne cijene vodnih usluga nije mijenjan iznos fiksnog dijela cijene javne vodoopskrbe, te da je utvrđen u različitom iznosu za gospodarstvo i domaćinstvo. Društvo obrazlaže da namjerava kod sljedećeg utvrđivanja cijena vodnih usluga uskladiti evidenciju broja korisnika vodnih usluga, kao i rashode sporedne djelatnosti. S obzirom da navedeni rashodi nisu knjigovodstveno zasebno evidentirani, pri izračunu cijene su bili procijenjeni. Navodi da računi za kategoriju socijalno ugroženog stanovništva nisu ispostavljeni jer jedinice lokalne samouprave, osnivači, izravno plaćaju račune društvu. Nadalje, navodi da Društvo ne raspolaže podacima o korisnicima socijalnog programa, te da je upitan utjecaj navedenog na izračun najniže cijene vodnih usluga. Obrazlaže da su primjena zakona (naročito Uredbe), organizacija i ustroj društva određivali i na određeni način utjecali na utvrđene nepravilnosti.

Društvo Komunalac d.o.o., Delnice navodi za cijenu vode prema drugom isporučitelju, da je prema poslovnom planu utvrđena u iznosu 2,15 kn/m³. U tijeku je postupak dogovaranja koji traje duže vrijeme i očekuje da će se uskoro realizirati. S obzirom da drugi isporučitelj koristi izvorište na kojem je društvo ovlaštenik koncesije društvo, ističe da mu je plaćena koncesijska naknada samo za 2008. i 2009. Za izračun cijene javne vodoopskrbe prema kategorijama korisnika Društvo navodi da prema danom prijedlogu namjerava u obračun ekonomske cijene uključiti razmjern dio troškova zajedničkih službi i dostaviti na usvajanje jedinicama lokalne samouprave do konca godina, nakon razdvajanja djelatnosti i donošenja odluke o novom ustroju društva.

Društvo Ponikve d.o.o., Krk navodi da se, s obzirom na utvrđeno kod izračuna najniže osnovne cijene javne vodoopskrbe, obračunava viši varijabilni dio cijene u odnosu na rashode koje bi cijena trebala pokrivati. Propisano je ograničenje da njihov ponderirani zbroj ne smije biti manji od najniže osnovne cijene vodnih usluga. Obrazlaže da je Društvo navedeni uvjet zadovoljilo jer je prosječna najniža osnovna cijena javne vodoopskrbe 11,00 kn/m³, dok je prema cjeniku koji se primjenjuje 11,62 kn/m³, te da Uredbom o najnižoj osnovnoj cijeni vodnih usluga i vrsti troškova koje cijena vodnih usluga pokriva, nije propisano ograničenje da cijena ne može biti veća od najniže utvrđene. Ističe da je teško planirati potrošnju vode u turističkim područjima, jer znatno ovisi, osim o korisnicima vodnih usluga, i o meteorološkim uvjetima u turističkoj sezoni. Nadalje, navodi da je fiksni dio cijene javne vodoopskrbe izračunan u skladu s navedenom Uredbom, prema kojoj u fiksne troškove nisu uključeni troškovi amortizacije, s čime se Društvo ne slaže. S obzirom da su kapaciteti sustava izgrađeni da omogućuju isporuku vode u samom vrhuncu turističke sezone, obrazlaže da je amortizacija značajan trošak Društvu, da održavanje vodoopskrbnih sustava dovodi do povećanih varijabilnih i fiksnih troškova, a time i cijene vodnih usluga.

Isporučka vode u razdoblju od travnja do rujna ima udjel 78,0% ukupne godišnje potrošnje vode, od čega je 42,0% u dva ljetna mjeseca (srpanj – kolovoz). Društvo nadalje navodi da privatni iznajmljivači, iako obavljaju gospodarsku djelatnost, plaćaju cijenu prema cjenicima za domaćinstva. Ističe problem izrade baze podataka o privatnim iznajmljivačima, jer nijedna institucija nije dužna dati takve podatke koje bi bilo potrebno ažurirati svake godine, te da pitanje neregistriranog iznajmljivanja nije riješeno niti na državnoj razini.

Društvo Vrelo d.o.o., Rab navodi za prijedlog utvrđivanja cijene javne vodoopskrbe za sve kategorije korisnika na godišnjoj razini, da sezonska i izvansezonska tarifa za varijabilni dio cijene javne vodoopskrbe nisu protuzakonite jer je cijena u svim razdobljima jednaka za stalne i povremene stanovnike, te da se cijenom ne diskriminira određena skupina potrošača. Razlog višoj cijeni tijekom ljetne sezone je veliki nerazmjer potrošnje vode koji se povećava za šest puta, te da se višom cijenom destimulira nepotrebno trošenje vode kako bi sustav mogao zadovoljiti sve potrebe za vodom.

Društvo Čabranka d.o.o., Čabar obrazlaže da je prema primjedbama i prijedlozima Vijeća za vodne usluge u svibnju 2013. donijelo novu odluku o cijeni vodnih usluga koja je sastavljena u skladu sa zakonom, objavljena je na mrežnim stranicama grada Čabra i dostavljena zajedno s prethodnom suglasnosti gradonačelnika Vijeću za vodne usluge. Društvo navodi da je utvrdilo točan broj korisnika vodnih usluga javne vodoopskrbe, te da je u tijeku analiziranje poslovanja društva s jednim od ciljeva utvrđivanja ekonomske cijene javne vodoopskrbe.

4. Prihodi i rashodi djelatnosti javne vodoopskrbe

- 4.1. Prema podacima iz računa dobiti i gubitka za 2012. ukupni prihodi obavljanja djelatnosti javne vodoopskrbe svih isporučitelja usluga na području Županije su ostvareni u iznosu 229.086.964,00 kn, rashodi 217.637.294,00 kn, te je iskazana dobit u iznosu 11.449.570,00 kn. Većina je isporučitelja ostvarila dobit, osim društava Komunalac d.o.o., Delnice i Ponikve d.o.o., Krk. Društvo Komunalac d.o.o., Delnice je utvrdilo nižu cijenu vodnih usluga u odnosu na rashode, jer u planirane rashode nije uključilo pripadajući dio rashoda zajedničkih službi. Društvo Ponikve d.o.o., Krk je, prema obrazloženju, ostvarilo gubitak zbog više cijene vode preuzete od drugog isporučitelja, te zbog smanjene isporuke tehnološke vode. I pored toga što je na javnu vodoopskrbu raspoređen veći dio rashoda zajedničkih službi, usporedbom rezultata poslovanja društava utvrđeno je da je veća dobit ostvarena na razini radne jedinice za javnu vodoopskrbu u odnosu na društvo. Prihodima ove djelatnosti dijelom se pokrivaju gubici drugih djelatnosti, te su zbog toga kod pojedinih isporučitelja utvrđene više cijene vodnih usluga u odnosu na rashode redovne djelatnosti javne vodoopskrbe.

Komunalna društva imaju zajedničke službe koje obavljaju poslove od zajedničkog interesa, te se rashodi prema ključevima dijele na radne jedinice. Kod pojedinih isporučitelja vodnih usluga ključevi za raspored navedenih rashoda nisu mijenjani niz godina, odnosno nisu usklađeni s promjenama, kod drugih je kriterij broj zaposlenika ili visina prihoda. Visina rashoda zajedničkih službi koji tereti radnu jedinicu za vodu utječu na visinu cijene vodnih usluga, odnosno na rezultat poslovanja radne jedinice. Društvo Vrelo d.o.o., Rab rashode radne jedinice uprave (zajedničke službe) raspoređuje prema udjelu prihoda pojedine radne jedinice u ukupnim prihodima.

Za radnu jedinicu Vodovod 46,0%, te preostale četiri radne jedinice (Kanalizacija, Čistoća, Održavanje javnih površina i Tržnica) 54,0%. Spomenuti omjer rasporeda je 1999. utvrđen odlukom i nije mijenjan. Društvo Ponikve d.o.o., Krk rashode zajedničkih službi raspoređuju na radnu jedinicu Voda 64,0% a na Kanalizaciju i Komunalije ukupno 36,0%. Spomenuti omjeri rasporeda rashoda primjenjuju se više od pet godina i nisu testirani održavaju li stvarnu količinu rashoda zajedničkih službi za pojedinu radnu jedinicu. Rashodi zajedničkih službi društva Komunalac d.o.o., Delnice se raspoređuju prema udjelu rashoda zaposlenika u ukupnim rashodima na radnu jedinicu Vodovod 85,4%, a na Kanalizaciju i Čistoća 14,6%. Društvo Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres rashode zajedničkih službi raspodjeljuje na radne jedinice prema sljedećim omjerima: Vodovod 40,1%, Kanalizaciju 8,0%, Komunalno (skupljanje i odvoz komunalnog otpada, održavanje javnih površina, groblja) 50,2%, te stanicu za tehnički pregled vozila 1,7%. Društvo Komunalac d.o.o., Opatija rashode zajedničkih službi raspodjeljuje na radne jedinice Voda i kanalizacija 50,0%, a na radne jedinice Usluga (pometanje, odvoz i deponij, tržnica na malo, pogrebne usluge, mehanička radionica) i Održavanje (održavanje građevinskih objekata, cesta, javne rasvjete) 50,0%. Društvo Komunalac d.o.o., Vrbovsko nema utvrđen ključ za raspodjelu zajedničkih rashoda na javnu vodoopskrbu te odvoz i zbrinjavanje komunalnog otpada. Kako ne planira i u poslovnim knjigama ne evidentira rashode po djelatnostima, u izvještaju o godišnjem poslovanju udjel pojedine djelatnosti je procijenjen.

Društvo Komunalac d.o.o., Opatija dio potrebnih količina vode za tri naselja uvozi iz Slovenije. U 2010. uvezlo je 48 665 m³, a 42 891 m³ u 2011. za što je plaćeno 656.626,00 kn. Prosječna cijena uvezene vode je 15,31 kn za m³, a društvo isporučuje vodu po prosječnoj cijeni 10,16 kn. Društvo proširuje vodovodnu i kanalizacijsku mrežu na području na kojem pruža usluge, te se predlaže što prije obuhvatiti ova naselja vlastitom vodom u cilju nižih rashoda.

S obzirom da većina društava nema izračune na temelju kojih su sastavljeni omjeri raspodjele zajedničkih rashoda, Državni ured za reviziju predlaže svim isporučiteljima vodnih usluga preispitati pravilnost raspodjele spomenutih rashoda, odnosno utvrditi ih prema stvarno obavljenom poslu za pojedinu djelatnost.

- 4.2. *Društvo Komunalac d.o.o., Delnice navodi da namjerava primijeniti postojeći omjer raspodjele rashoda zajedničkih službi do konca godine zbog kontinuiteta i usporedivosti s prethodnim godinama, te očekuje da se, s obzirom na statusne promjene, više neće primjenjivati.*

Društvo Ponikve d.o.o., Krk obrazlaže da se troškovi zajedničkih službi koji terete usluge javne vodoopskrbe, raspoređuju prema ključu uspostavljenom na dugogodišnjem iskustvu i procjeni. Smatra da ih je gotovo nemoguće raspoređivati prema stvarno obavljenom radu za svaku pojedinu djelatnost, te da bi takva primjena zahtijevala dodatne troškove.

Društvo Komunalac d.o.o., Opatija za opskrbu tri sela vodom iz Slovenije, navodi da su u tijeku radovi kojim će se opskrbljivati vodom iz vlastitih izvorišta s dovršetkom radova do konca godine, što ovisi o daljnjem sufinanciranju sredstvima Hrvatskih voda.

5. Gubici vode u vodoopskrbnoj mreži

5.1. Gubici su razlika između zahvaćene i isporučene količine vode koja ne stigne do krajnjeg korisnika vodnih usluga. Gubici u vodovodnoj mreži na području Županije prosječno mjesečno su za 2012. iznosili 87 752 m³ ili 30,9% ukupno zahvaćene vode. Na 3 m³ zahvaćene vode se do krajnjeg korisnika prosječno izgubi 1 m³ vode, odnosno na 1 km dužine vodovodne mreže godišnje 3 147 m³. Razlike između isporučitelja vodnih usluga su značajne. Na području Županije gubici se kreću od 22,1% do 48,3% zahvaćene vode. Najveći su u odnosu na količinu zahvaćene vode u postotku na području Gorskog kotara. Kod društva Komunalac d.o.o., Vrbovsko su 48,3%, Čabranka d.o.o., Čabar 47,4% i Komunalac d.o.o., Delnice 40,4%. Kod društva Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres gubici su 35,9% zahvaćene vode, Vodovod Žrnovnica d.o.o., Novi Vinodolski 34,8%, Vrelo d.o.o., Rab 34,9%, a najmanji su kod društva Ponikve d.o.o., Krk s udjelom 22,1%.

Gubici u vodovodnoj mreži najčešće su posljedica slabog i nedovoljnog održavanja i ulaganja u mrežu. Prema Strategiji upravljanja vodama potrebno je smanjiti gubitke vode iz javnih vodoopskrbnih sustava na prihvatljive vrijednosti u rasponu od 15,0 do 20,0%. Time će se dobiti znatne dodatne količine vode i smanjit će se potrebe za novim količinama i izvorštima vode, odnosno utjecat će se na racionalnost korištenja vodnim resursima. Isto tako, racionalizirat će se i količine prerađene vode, koje zbog sadašnjih gubitaka samo dijelom dolaze do potrošača. Od 2015. naknada za korištenje voda obračunavat će se po m³ zahvaćene vode i bit će uključena u izračun cijene vodnih usluga. Krajnji potrošač će plaćati navedenu naknadu i za onaj dio vode koji mu neće biti isporučen. Stoga je važno gubitke vode svesti u prihvatljive okvire.

Državni ured za reviziju predlaže društvima Komunalac d.o.o., Vrbovsko, Čabranka d.o.o., Čabar, Komunalac d.o.o., Delnice, Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres, Vodovod Žrnovnica d.o.o., Novi Vinodolski i Vrelo d.o.o., Rab poduzeti mjere na održavanju ili rekonstrukciji vodovodne mreže te pribaviti bespovratna sredstva Europske unije u cilju smanjivanja gubitaka vode.

5.2. *Društvo Komunalac d.o.o., Vrbovsko navodi da je pokrenut projekt smanjivanja gubitaka u sustavu po fazama, za što se očekuju konkretni rezultati koncem 2013. Obrazlaže da su u 2012. započete aktivnosti radi smanjenja gubitaka uvođenjem nadzorno upravljačkog sustava, provedbom mjera smanjenja gubitaka, sanacijom dotrajalih vodovoda, sanacijom i rekonstrukcijom vodoopskrbnih objekata.*

Društvo Čabranka d.o.o., Čabar u cilju smanjivanja gubitaka obrazlaže da je u tijeku druga faza rekonstrukcije vodovodne mreže jednog naselja.

Društvo Komunalac d.o.o., Delnice navodi da je osnivačima uputilo prijedlog za izradu projekata radi podnošenja prijave prema fondovima Europske unije jer su mjere za smanjenje gubitaka vode od velike važnosti za buduće aktivnosti društva.

Društvo Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres navodi da gubici u vodovodnoj mreži od 1998. imaju udjel 32,9% ukupno zahvaćene vode, što je znatno niže od prosjeka u vodoopskrbnim sustavima Republike Hrvatske koji iznos 46,0%. Mjesečno variraju u odnosu na kapacitet sustava. Društvo otklanjanje gubitaka rješava redoslijedom prvenstva.

Uzroci gubitaka su najčešće lomovi cijevi (74,0%) što se prioritarno rješava, prelijevanja (11,0%) što se rješava automatizacijom objekta ili češćim obilascima objekata, gubici na vodovodnim armaturama (8,0%) što se teže otkriva kontrolom cjevovoda, gubici na priključcima u vodovodnim oknima (7,0%) što se otkriva mjesečnim očitanjem vodomjera, te gubici uslijed usporavanja vodomjera se rješavaju redovnom zamjenom vodomjera. Neovlašteno uzimanje vode iz hidranata rješava se ukoliko se problem uoči. Društvo navodi da je rad na smanjivanju gubitaka trajna aktivnost, te ujedno trošak u poslovanju kao i sam gubitak vode. Smatra da troškovi na otklanjanju gubitaka vode moraju biti usklađeni sa smanjenjem troškova uslijed gubitaka vode. Navodi da je najmanji mogući gubitak vode, koji se smatra održivim sustavom, 24,0 do 26,0%, te da manje postotke gubitaka je nemoguće tehnički ostvariti, a zbog visine troškova takva ulaganja su neisplativa.

Društvo Vodovod Žrnovnica d.o.o., Novi Vinodolski u cilju smanjenja gubitaka vode, obrazlaže da unaprjeđuje nadzorno-upravljački sustav i dijeli sustav u zone kako bi pravodobno sanirali eventualno istjecanje vode. Navodi da je u tijeku zajednička investicija s Hrvatskim vodama te da koncem 2013. očekuje značajno smanjenje gubitaka u vodovodnoj mreži. Uz veće i manje sanacije cjevovoda, cilj je da do 2015. plaćanje naknade za korištenje voda ne bude opterećenje krajnjim korisnicima.

VI. OCJENA EKONOMSKE OPRAVDANOSTI RAZLIKA U CIJENI JAVNE VODOOPSKRBE

Isporučitelji usluga javne vodoopskrbe su odgovorni za utvrđivanje cijena vodnih usluga u skladu sa zakonima i drugim propisima.

Državni ured za reviziju ocjenjuje da razlike u cijeni javne vodoopskrbe na području Primorsko-goranske županije za 2012. nisu dovoljno ekonomski opravdane. Revizijom je utvrđeno da su isporučitelji javne vodoopskrbe pri određivanju cijena javne vodoopskrbe planirali manje količine isporuke vode, veće rashode redovne djelatnosti javne vodoopskrbe, zbroj cijena i količina isporuke vode svih kategorija korisnika je veći od planiranih rashoda koje prema izračunu treba pokriti, te su rashodi zajedničkih službi društava koje obavljaju i druge komunalne djelatnosti većim dijelom raspoređeni na javnu vodoopskrbu, osim kod društava Komunalac d.o.o., Delnice i Komunalac d.o.o., Vrbovsko koja nisu uključila spomenute rashode. Društva Ponikve d.o.o., Krk, Vodovod Žrnovnica d.o.o., Novi Vinodolski, Komunalac d.o.o., Vrbovsko i Čabranka d.o.o., Čabar su utvrdila dvostruko više cijene za gospodarstvo u odnosu na domaćinstva, te su značajni gubici vode u vodoopskrbnoj mreži. Zbog navedenog se predlaže:

- planirati prihode i rashode djelatnosti javne vodoopskrbe prema rasporedu računa iz računskog plana (društva Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres, Komunalac d.o.o., Delnice i Komunalac d.o.o., Vrbovsko), te evidentirati rashode prema djelatnostima (društvo Komunalac d.o.o., Vrbovsko),
- objaviti odluku o cijenama na mrežnim stranicama (društva Komunalac d.o.o., Opatija i Komunalac d.o.o., Vrbovsko), te donijeti opće i tehničke uvjete isporuke vodnih usluga kao jedinstveni akt i na prikladan način izvijestiti javnost (društva Komunalac d.o.o., Vrbovsko, Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka, Komunalac d.o.o., Delnice i Čabranka d.o.o., Čabar),
- dostaviti odluku o cijeni vodnih usluga s propisanom dokumentacijom Vijeću za vodne usluge (društvo Komunalac d.o.o., Vrbovsko),
- utvrditi točan broj korisnika vodnih usluga u stambenim zgradama, pravilno utvrditi fiksni dio cijene te ispostaviti račune svim korisnicima u skladu s odlukom o cijeni vodnih usluga (društva Komunalac d.o.o., Opatija, Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres, Vodovod Žrnovnica d.o.o., Novi Vinodolski, te Čabranka d.o.o., Čabar),
- utvrditi cijenu vode prema drugom isporučitelju vodnih usluga (društva Komunalac d.o.o., Opatija i Komunalac d.o.o., Delnice),
- umanjiti iznose varijabilnog dijela cijena vodnih usluga za domaćinstva i druge korisnike u skladu s utvrđenom najnižom osnovnom cijenom vodnih usluga koja pokriva sve varijabilne rashode redovne djelatnosti isporučitelja (društva Ponikve d.o.o., Krk, Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres i Vrelo d.o.o., Rab),
- utvrditi točan broj korisnika vodnih usluga (društva Vodovod Žrnovnica d.o.o., Novi Vinodolski i Čabranka d.o.o., Čabar), te uključiti razmjerni dio rashoda zajedničkih službi u izračun cijene vode (društva Komunalac d.o.o., Delnice i Komunalac d.o.o., Vrbovsko),

- umanjiti planirane rashode redovne djelatnosti za rashode subvencija socijalno ugroženom stanovništvu (društvo Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka), te preispitati udjel fiksnog dijela cijene vodnih usluga u ukupnoj cijeni (društvo Ponikve d.o.o., Krk),
- realno planirati količine isporuke vode (društvo Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres), raspodijeliti rashode očitavanja vodomjera na javnu odvodnju (društva Vodovod i kanalizacija d.o.o., Rijeka i Komunalac d.o.o., Opatija), utvrditi cijene vodnih usluga za sve kategorije korisnika na godišnjoj razini uključujući i kategoriju poljoprivrednika (društvo Vrelo d.o.o., Rab), te utvrditi ekonomsku cijenu koja pokriva sve rashode pružanja usluge javne vodoopskrbe (društva Komunalac d.o.o., Delnice, Komunalac d.o.o., Vrbovsko i Čabranka d.o.o., Čabar),
- tri naselja, koja se opskrbljuju vodom iz Slovenije po višim cijenama, što prije uključiti u vlastiti vodoopskrbni sustav, s ciljem smanjenja rashoda (društvo Komunalac d.o.o., Opatija),
- preispitati pravilnost raspodjele rashoda zajedničkih službi (sva društva, osim društva Čabranka d.o.o., Čabar),
- ispostaviti račune svim korisnicima socijalne skrbi prema cijenama utvrđenim odlukom, te zatražiti popis socijalno ugroženog stanovništva od lokalnih jedinica i usklađivati promjene statusa (društva Vrelo d.o.o., Rab, Vodovod Žrnovnica d.o.o., Novi Vinodolski, Komunalac d.o.o., Vrbovsko i Čabranka d.o.o., Čabar),
- preispitati odnos cijena za kategoriju gospodarstvo i domaćinstvo radi smanjivanja razlika između pojedinih kategorija korisnika (društva Ponikve d.o.o., Krk, Vodovod Žrnovnica d.o.o., Novi Vinodolski, Komunalac d.o.o., Vrbovsko i Čabranka d.o.o., Čabar),
- poduzimati mjere na održavanju ili rekonstrukciji vodovodne mreže u cilju smanjivanja gubitaka vode (društva Komunalac d.o.o., Vrbovsko, Čabranka d.o.o., Čabar, Komunalac d.o.o., Delnice, Vodovod i čistoća Cres Mali Lošinj d.o.o., Cres, Vodovod Žrnovnica d.o.o., Novi Vinodolski i Vrelo d.o.o., Rab),
- poduzimati mjere na objedinjavanju sustava javne vodoopskrbe na području Županije kako je predviđeno Strategijom upravljanja vodama Republike Hrvatske i Razvojnou strategijom Županije (sva društva).

Državni ured za reviziju ocjenjuje da bi provedba navedenih preporuka pridonijela većoj usklađenosti načina utvrđivanja cijena sa zakonima i drugim propisima te povećanju ekonomske opravdanosti cijena javne vodoopskrbe, odnosno smanjenju razlika u cijeni javne vodoopskrbe na području Primorsko-goranske županije. Također, cilj danih preporuka je pridonijeti otklanjanju slabosti i nepravilnosti, te racionalnije raspolaganje javnim sredstvima u javnoj vodoopskrbi.